

UCHWAŁA Nr 25/VI/2024
RADY GMINY SZULBORZE WIELKIE

z dnia 15 listopada 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Szulborze Wielkie
na lata 2025 - 2027**

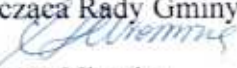
Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1456 ze zm.) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 177 ze zm.) uchwala się, co następuje:

§1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Szulborze Wielkie na lata 2025-2027 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Szulborze Wielkie.

§3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy

mgr Aneta Niemira

**Gminny Program Wspierania Rodziny
w Gminie Szulborze Wielkie
na lata 2025 - 2027**

SPIS TREŚCI

I.	Wprowadzenie	3
II.	Diagnoza sytuacji demograficznej i rodzinnej w Gminie Szulborze Wielkie	6
III.	Mechanizm identyfikowania rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi	13
1.	Diagnoza rodziny.....	13
2.	Sposoby i mechanizmy identyfikowania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w Gminie Szulborze Wielkie.....	13
IV.	Analiza SWOT Gminnego Programu Wspierania Rodziny	14
V.	Adresaci programu	16
VI.	Cele programu	17
1.	Cel główny	17
2.	Cel szczegółowy	17
VII.	Rezultaty programu.....	17
VIII.	Źródła finansowania programu	18
IX.	Monitoring i ewaluacja programu	18
X.	Podsumowanie.....	19
XI.	Spis tabel	20

I. Wprowadzenie

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2025-2027 jest kontynuacją Programu Wspierania Rodziny realizowanego w Gminie Szulborze Wielkie w latach poprzednich. Powstał w oparciu o art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177 ze zm.) w myśl, którego gmina zobowiązana jest do tworzenia gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną. Program służy wspieraniu rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Program koresponduje z zapisem w preambule wyżej wskazanej ustawy:

„Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju wszystkich ich członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu i wychowaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami”.

W ogólnym przekonaniu w rodzinie powinna być zaspakajana potrzeba miłości i bezpieczeństwa. To one stanowią punkt wyjścia dla innych wartości, niezbędnych dla prawidłowego rozwoju. Rodzina stanowi pierwszą grupę odniesienia, w której budowane jest tak ważne poczucie tożsamości dziecka. To rodzina dostarcza pierwszych doświadczeń – w relacji z najbliższymi, z innymi ludźmi, z otoczeniem. Rodzina także stanowi pierwsze i najważniejsze środowisko opiekuńczo-wychowawcze dziecka. Każde dziecko do prawidłowego rozwoju potrzebuje rodziny, która otacza je miłością, zapewnia poczucie bezpieczeństwa i zaspakaja jego potrzeby. Rodzina w sposób świadomy i nieświadomy oddziałuje na osobowość dziecka, przekazuje mu swój system wartości, tradycje, poglądy, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Rodzina jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Pomyślny rozwój dziecka jest możliwy w prawidłowo funkcjonującej rodzinie.

Dynamiczne zmiany w zakresie życia rodzinnego, których współcześnie doświadczamy, spowodowały destabilizację niektórych rodzin. Pojawiły się problemy opiekuńczo-wychowawcze, uzależnienia, izolacja społeczna. Osłabieniu lub zerwaniu uległy więzi rodzinne, co istotnie wpłynęło na strukturę rodziny, jej spójność, pozytywne stosunki między jej członkami, zaburzyło równowagę wewnątrzrodzinną oraz wpłynęło na poczucie bezpieczeństwa domowników, rozwój osobowości dziecka, a także zdolności adaptacyjne.

Przemiany gospodarczo-kulturowe kształtujące życie społeczeństwa spowodowały znaczny wzrost liczby osób bezradnych, nieradzących sobie z problemami dnia codziennego. Pojawiły się zjawiska o charakterze globalnym takie jak: choroby cywilizacyjne, rosnący odsetek ludzi starych, migracja oraz lokalnym: ubóstwo, bezrobocie czy niewydolność opiekuńcza i wychowawcza, uzależnienia, brak poczucia stabilizacji życiowej i zawodowej, brak poczucia bezpieczeństwa socjalnego, poczucie osamotnienia rozpad rodziny itp.

Zazwyczaj niekorzystne sytuacje rodzinne współwystępują ze sobą. Z tego powodu coraz więcej dzieci i rodzin wymaga specjalistycznego wsparcia i zaangażowania instytucji w przezwyciężaniu swoich dysfunkcji. Szukając prób pomocy dziecku, uwagę należy skupić nie tylko na problemach dziecka, ale również na problemach jego rodziny.

Realizacja zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ma na celu stworzenie spójnego i zapobiegającego dysfunkcjom systemu pomocy dziecku i jego rodzinie, a w przypadku trudności rodziny w prawidłowym wypełnianiu swych funkcji (głównie o charakterze opiekuńczo-wychowawczym) – zapewnienie specjalistycznego wsparcia mającego zagwarantować rodzinie taką pomoc, która wyeliminuje zagrożenie umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej lub da możliwość powrotu do rodziny biologicznej, jeżeli już przebywa poza nią. Przepisy z zakresu ww. ustawy oraz akty prawne z nią powiązane przypisują gminom i powiatom obszerny katalog zadań, na podstawie których należy prowadzić działania profilaktyczne w środowisku zamieszkania rodziny oraz świadczyć pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej. Pomocy mają udzielać specjaliści i podmioty przygotowane do pracy z rodziną (poradnie, placówki wsparcia dziennego, organizacje pozarządowe i inne podmioty działające w obszarze rodziny i dziecka). Niezbędna jest sieć szeroko dostępnych ofert wsparcia profilaktycznego skierowanego do wszystkich rodzin. Natomiast rodziny w kryzysie powinny uzyskać specjalistyczne wsparcie w postaci m.in. asystenta rodziny, usług świadczonych przez rodzinę wspierającą, poradnictwa rodzinnego, terapii rodzinnej czy wreszcie klasycznej formy pomocy, jaką jest praca socjalna.

W szczególnej sytuacji są rodziny, w których rozpoczyna się kryzys opiekuńczo-wychowawczy, istnieje problem ze sprawnym prowadzeniem gospodarstwa domowego lub powstają pewne niedomagania w systemie rodziny jako całości. Przeszkodą jest nierzadko brak świadomości członków rodziny na temat rozpoczynających się trudności, tym bardziej, że wielu młodych po prostu nie zostało odpowiednio przygotowanych do odgrywania ról rodzinnych i życiowych. Ogromna odpowiedzialność spoczywa w tym momencie na pracownikach systemu oświaty i pomocy społecznej – nauczycielach, opiekunach, pracownikach socjalnych, kuratorach, lekarzach, jeśli takie osoby w jakikolwiek sposób stykają się z rodziną.

Niewydolność wychowawcza, zanikanie poczucia bezpieczeństwa, narastanie konfliktów, rozpad rodziny powodują wzrost zjawisk negatywnych, które wymagają zewnętrznej ingerencji sił i środków społecznych. Długoletnie trwanie rodziny w sytuacji kryzysowej może spowodować całkowite zerwanie więzi rodzinnych i umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej. Mając na względzie, że rodzina biologiczna jest najbardziej sprzyjającą w prawidłowym rozwoju dziecka należy dołożyć wszelkich starań, aby ono najdłużej w niej pozostało. Dlatego tak ważne jest wsparcie dla rodziny, aby prawidłowo wykonywała swoje funkcje. Należy pamiętać, że wszelkie działania służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny powinny być zintegrowane i uwzględniać prawo do zachowania tożsamości dziecka i jego prawa do utrzymania kontaktów z rodzicami. Wszelkie działania powinny odbywać się za zgodą rodziny oraz z jej aktywnym udziałem w procesie zmian, z wykorzystaniem jej zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego, z zachowaniem zasady pomocniczości. Chodzi tutaj o wspólny wysiłek każdej ze stron zarówno członków rodzin jak i pracowników instytucji pomocy społecznej zmierzający do przywrócenia naturalnych więzów i normalizacji życia rodzinnego. W swoich działaniach

pracownicy socjalni, aspiranci pracy rodziny mają za zadanie wspieranie i pomaganie, a nie zastępowanie rodziców w wypełnianiu przez nich funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu ról opiekuńczo – wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do wypełnienia tych funkcji poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienia pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. W świetle założeń ustawy pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się winny nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej. Ważne jest, by działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji (pomoc społeczna, szkoła, sąd, policja). Pomoc rodzinom przeżywającym kryzys powinny świadczyć lokalne służby społeczne oraz inne podmioty działające na rzecz dziecka i rodziny, przy zachowaniu zasad wzajemnej współpracy oraz poszanowania godności wszystkich uczestników działań.

Pozostawienie rodzin przeżywających trudności w pełnieniu swoich funkcji bez odpowiedniego wsparcia i pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie konsekwencjami na wielu płaszczyznach, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci i ich przyszłość. W celu zapobiegania i rozwiązywania istniejących problemów z jakimi borykają się rodziny, a także by móc je kompleksowo wspierać należy opracować Gminny Program Wspierania Rodziny, którego realizacja należy do zadań własnych gminy.

Konsekwencją powyższego zapisu jest wprowadzenie trzyletniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Szulborze Wielkie na lata 2025-2027. Priorytetem będzie stworzenie działań profilaktycznych i osłonowych tak, aby zapobiegać marginalizacji i społecznemu wykluczeniu rodzin. Świadczenie wsparcia dla rodzin zagrożonych społecznym obniżeniem standardu życia ma dać poczucie bezpieczeństwa i gwarancje wsparcia instytucjonalnego. Każdy potrzebujący powinien mieć zapewnione wsparcie i posiadać pewność, że może je otrzymać w instytucjach do tego celu powołanych.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dokonała podziału zadań i kompetencji pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego oraz organami administracji rządowej. Poniższa tabela przybliży ten podział.

Tabela nr 1. Podział zadań i kompetencji pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego oraz organami administracji rządowej.

GMINA	POWIAT	SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
• profilaktyka-wspieranie rodzin	• piecza zastępcza rodzinna i instytucjonalna • usamodzielnienie pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej, • adopcja.	

• asystent rodziny, • placówki wsparcia dziennego, • rodziny wspierające, • inne podmioty i instytucje działające na rzecz.	• rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka, • placówki opiekuńczo-wychowawcze • usamodzielnianie, • organizator rodzinnej pieczy zastępczej (koordynator), • rodziny pomocowe.	• Ośrodek adopcyjny, • Regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna, • Interwencyjny Ośrodek Preadopcyjny.
--	---	--

Źródło: Opracowanie własne w oparciu o ustawę wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zapisy Programu spójne są z aktami ustawodawstwa krajowego, jak i lokalnego, takimi jak:

- 1) Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) Ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 3) Ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- 4) Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- 5) Ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- 6) Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- 7) Ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- 8) Ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin: „Za życiem”,
- 9) Ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- 10) Ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- 11) Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych,
- 12) Gminny Program Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

II. DIAGNOZA SYTUACJI DEMOGRAFICZNEJ I RODZINNEJ W GMINIE SZULBORZE WIELKIE

Gmina Szulborze Wielkie jest jedną z gmin powiatu ostrowskiego w woj. mazowieckim powstałym w wyniku podziału administracyjnego kraju po 1 stycznia 1999 roku. Zajmuje obszar około 4675 ha zamieszkałym przez ponad 1538 mieszkańców w 17 miejscowościach (17 sołectwach). Gmina Szulborze Wielkie jest położona na wschodzie województwa mazowieckiego. Dominują użytki rolne, stanowiące 75,9% powierzchni gminy, w przeważającej mierze wykorzystywane jako grunty orne (66,1% obszaru gminy).

Tabela nr 2. Stan ludności Gminy Szulborze Wielkie w latach 2021-2023

Wyszczególnienie	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
Mieszkańcy ogółem	1662	1557	1538
Kobiety	830	763	748
Mężczyźni	792	794	790

Źródło: Opracowanie własne Ośrodek Pomocy Społecznej, ewidencja ludności UG Szulborze Wielkie

Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych pozyskanych od instytucji, które w swojej pracy zajmują się opieką nad dzieckiem i rodziną. Dzięki współpracy w procesie tworzenia diagnozy udało się zgromadzić informacje pozwalające na stworzenie obrazu sytuacji w jakiej się znajdują obecnie rodziny zamieszkujące na terenie gminy Szulborze Wielkie. Na ich podstawie zidentyfikowane zostały najważniejsze problemy stanowiące punkt wyjścia do opracowania programu.

Rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi stanowią część klientów pomocy społecznej. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z dysfunkcjami takimi jak: uzależnienia, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych. Dysfunkcje te wyrażają się głównie niedojrzałością emocjonalną, problemami we współżyciu z ludźmi, trudnościami adaptacyjnymi, niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemami wychowawczymi w środowisku rodzinnym i zawodowym. Istotną rolę zgodną z polityką społeczną państwa odgrywa praca socjalna w połączeniu ze wsparciem finansowym lub rzeczowym. To pracownicy socjalni są pierwszymi osobami, które mają bezpośredni kontakt z rodziną w środowisku. Przeprowadzając wywiady środowiskowe dokonują diagnozy problemów.

Źródłem poniższych informacji są przede wszystkim sprawozdania i materiały gromadzone w Ośrodku Pomocy Społecznej w Szulborzu Wielkim.

Diagnoza lokalna dotycząca dysfunkcjonalności rodzin w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo- wychowawczych została dokonana w oparciu o dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Szulborzu Wielkim wg stanu na dzień 31 grudnia danego roku.

Tabela nr 3. Najczęstsze przyczyny udzielenia pomocy przez OPS w Szulborzu Wielkim.

Powody udzielania pomocy przez OPS w Szulborzu Wielkim	2021		2022		2023	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ogółem	79	224	78	222	87	269
Ubóstwo	32	99	33	94	31	98
Bezrobocie	18	54	21	63	16	54
Niepełnosprawność	10	21	9	19	16	39
Długotrwała lub ciężka choroba	12	20	8	14	11	24
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstw domowego	3	14	10	42	12	57
Potrzeba ochrony macierzyństwa	23	108	19	88	23	107
Alkoholizm	1	4	0	0	0	0

Opuszczenie zakładu karnego	0	0	2	4	2	2
Przemoc w rodzinie	0	0	0	0	0	0
Zdarzenia losowe	0	0	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne OPS w Szulborzu Wielkim

Ustawa o pomocy społecznej wskazuje przykładowy katalog problemów, które uprawniają do świadczeń. Jak wskazuje przedstawiona analiza, najczęstszym powodem do korzystania przez rodziny ze świadczeń pomocy społecznej jest ubóstwo, potrzeba ochrony macierzyństwa, bezrobocie, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego a także długotrwała lub ciężka choroba.

Z perspektywy programu szczególnie ważne są dane dotyczące ubóstwa, niskich dochodów, a także bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej kategoria ta występuje łącznie z bezradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Podejmowanie działań na rzecz rodzin z problemem ubóstwa, niskich dochodów oraz z problemami opiekuńczo – wychowawczymi jest traktowane przez służby społeczne priorytetowo, gdyż w dużej mierze dotyczy najmłodszych mieszkańców gminy, czyli dzieci.

Część dzieci rodzin będących pod opieką Ośrodka Pomocy Społecznej w Szulborzu Wielkim objętych jest pomocą w formie dożywiania w ramach rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”. W roku 2023 programem objęto 89 dzieci. Łącznie w ramach programu udzielono wsparcia 105 osobom w formie posiłku i świadczenia pieniężnego – razem 8941 świadczeń.

Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin w Gminie Szulborze Wielkie objętych pomocą w poszczególnych latach.

Tabela nr. 4 Rzeczywista liczba rodzin objętych pomocą w latach 2021-2023

Wyszczególnienie	2021	2022	2023
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	79	78	87
Rządowy program „Posiłek w szkole i w domu”	66	64	60
Liczba rodzin objętych pracą socjalną	79	78	87
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych	30	25	26
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń niepieniężnych	34	39	50

Źródło: Opracowania własne OPS Szulborze Wielkie

Rodzina znajduje się w centrum polityki społecznej rządu. Tkwi w niej potencjał, który jest źródłem rozwoju naszego kraju. Ministerstwo podejmuje więc liczne działania z zakresu polityki państwa na rzecz dziecka i rodziny. Jednym z nich są świadczenia rodzinne.

Świadczenia rodzinne to zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego, świadczenia opiekuńcze (zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne), jednorazowa zapomoga z tytułu

urodzenia się dziecka (tzw. becikowe), świadczenie rodzicielskie, do których prawo nabywa się w sposób określony w ustawie o świadczeniach rodzinnych. Przyznanie prawa do zasiłku rodzinnego uzależnione jest między innymi od spełnienia kryterium dochodowego. Świadczenia rodzinne przysługują obywatelom polskim i cudzoziemcom, jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres zasiłkowy, w którym otrzymują świadczenia rodzinne chyba, że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej i spełniają wszystkie ustawowe warunki, od których uzależnione jest przyznanie prawa do świadczeń.

Tabela nr 5. Rzeczywista liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych i opiekuńczych w latach 2021- 2023

Wyszczególnienie	2021	2022	2023
Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami	66	54	39
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka tzw. „Becikowe”	16	11	7
„Za życiem”	0	0	0
Zasiłki dla opiekuna	2	2	2
Zasiłek pielęgnacyjny - ogółem	44	39	39
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego	4	4	3

Źródło: Opracowanie własne OPS Szulborze Wielkie

Z rodzin uprawnionych do pobierania świadczeń rodzinnych największą grupę stanowią pobierający zasiłki rodzinne na 2 dzieci, w dalszej kolejności na 1, 3, 4 i więcej dzieci. Najliczniejszą grupę stanowią rodziny o dochodach w granicach do 400 zł miesięcznie, następnie rodziny z dochodem w granicach 674-754 zł, kolejno rodziny z dochodem 574-674 zł miesięcznie na osobę oraz rodziny nie osiągające dochodu w ogóle.

Istotne finansowe wsparcie dla matek nigdzie nie ubezpieczonych stanowi świadczenie rodzicielskie przyznawane niezależnie od dochodu do czasu ukończenia przez dziecko 1 roku życia oraz zastosowanie mechanizmu „złotówka za złotówkę” dla rodzin, których dochód przekroczył ustawowe kryterium dochodowe uprawniające do świadczeń rodzinnych.

Z dniem 1 stycznia 2017 r. weszła w życie ustawa z dnia 4 listopada 2016 o wsparciu kobiet w ciąży i ich rodziny „Za życiem”. - przepisy prawa dotyczą wsparcia w zakresie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej oraz instrumentów polityki na rzecz rodziny. Należy tu wymienić zapewnienie dostępu do informacji w zakresie rozwiązań wspierających rodziny oraz kobiety w ciąży, jednorazowe świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, odpowiednich świadczeń opieki zdrowotnej dla dziecka, ze szczególny uwzględnieniem dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Kolejną kategorią świadczonej pomocy rodzinom z dziećmi jest wsparcie dla uczniów w ramach pomocy materialnej o charakterze socjalnym w formie jednorazowego stypendium

szkolnego na pokrycie wydatków związanych z procesem edukacyjnym. Pomoc materialna udzielana jest uczniom w celu zmniejszenia różnic w dostępie do edukacji oraz umożliwienie pokonywania barier dostępu do edukacji wynikającej z trudnej sytuacji materialnej ucznia. Prawo do stypendium szkolnego posiada uczeń znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów w rodzinie, a w szczególności, gdy w rodzinie występuje bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, alkoholizm, narkomania lub inne okoliczności uzasadniające pomoc. Miesięczna wysokość dochodu na osobę w rodzinie ucznia uprawniająca do ubiegania się o stypendium szkolne nie może być większa niż kwota kryterium dochodowego na osobę w rodzinie o którym mowa w art. 8 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Tabela nr 6. Pomoc materialna o charakterze socjalnym dla uczniów z terenu gminy Szulborze Wielkie.

Wyszczególnienie	Rok szkolny 2020/2021	Rok szkolny 2021/2022	Rok szkolny 2022/2023
	Liczba uprawnionych uczniów	Liczba uprawnionych uczniów	Liczba uprawnionych uczniów
Jednorazowe stypendium szkolne na pokrycie wydatków związanych z procesem edukacyjnym	20	16	15
Zasilek szkolny- w przypadku zaistnienia zdarzenia losowego powodującego przejściowo trudną sytuacją materialną ucznia	0	0	0
Razem	20	16	15

Źródło: Opracowanie własne OPS Szulborze Wielkie

Ważnym instrumentem polityki edukacyjnej i integracyjnej oraz wyrównywania szans rozwojowych jest edukacja przedszkolna. Dla dzieci, których rozwój przebiega nieharmonijnie przedszkole jest szansą na wczesne wspieranie rozwoju w sferze poznawczej i społecznej. Edukacja przedszkolna i szkolna w gminie Szulborze Wielkie realizowana jest w 1 placówce publicznej tj. Szkoła Podstawowa im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Szulborzu Wielkim. Poniższa tabela obrazuje liczbę dzieci w placówce oświaty.

Tabela nr 7. Uczniowie Szkoły Podstawowej w Gminie Szulborze Wielkie.

Nazwa placówki	Liczba uczniów szkoły podstawowej		
	Rok szkolny 2020/2021	Rok szkolny 2021/2022	Rok szkolny 2022/2023
Szkoła Podstawowa im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Szulborzu Wielkim	150	153	167

Źródło: Opracowanie własne OPS Szulborze Wielkie

Placówka oświatowa z terenu gminy ściśle współpracuje z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Szulborzu Wielkim. Wspiera ona również rodziny w sferze opiekuńczo-wychowawczej. Jej celem prócz edukacji, która jest jej głównym i priorytetowym zadaniem, jest także wspieranie rodziców w wychowaniu młodego pokolenia. W placówce oświaty realizowany jest szereg przedsięwzięć, programów, akcji profilaktycznych i edukacyjnych, które mają na celu pokazanie młodemu pokoleniu wartości jakimi powinni kierować się w swoim życiu. Bardzo dużo porusza się kwestii dotyczących szkodliwości nadużywania alkoholu, narkotyków jak również neguje się zachowania noszące znamiona przemocy.

Problem przemocy dotyka również rodziny zamieszkujące na terenie gminy Szulborze Wielkie niezależnie od wykształcenia, statusu ekonomicznego czy też wykonywanego zawodu. Dlatego tak trudne jest podejmowanie działań mających na celu zdiagnozowanie problemu, jak również tych, które mają na celu zatrzymanie zjawiska przemocy domowej. Dodatkowym utrudnieniem w realizacji zadań jest brak współpracy rodzin w zakresie przezwyciężenia problemów z jakimi przyszło się im zmierzyć. Rodziny dotknięte przemocą otrzymują pomoc i wsparcie w ramach prac Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Szulborzu Wielkim. Członkowie zespołu, będąc równocześnie przedstawicielami: policji, oświaty, ochrony zdrowia, ośrodka pomocy społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, wspólnie z osobą, która jest dotknięta przemocą domową, opracowują indywidualny plan pomocy. Działania podejmowane są także wobec osób stosujących przemoc domową.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Szulborzu Wielkim został powołany zarządzeniem Wójta Gminy Szulborze Wielkie. Do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej należy w szczególności:

- integrowanie i koordynowanie działań przedstawicieli różnych podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej;
- diagnozowanie problemu przemocy domowej;
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą domową mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą domową;
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową.

Zespół Interdyscyplinarny na rzecz pomocy konkretnej rodzinie tworzy grupę diagnostyczno-pomocową. W takiej sytuacji „Niebieska Karta” przekazywana jest grupie diagnostyczno-pomocowej, która składa się z przedstawicieli służb i specjalistów współpracujących z rodziną. W jej skład zazwyczaj wchodzi pracownik socjalny, dzielnicowy, jeżeli w rodzinie są dzieci w wieku szkolnym - pedagog szkolny, jeśli dziecko jest w przedszkolu - wychowawca przedszkolny, a także psycholodzy bądź terapeuci pracujący z osobami doznającymi przemocy lub stosującymi przemoc, jeśli zachodzi potrzeba – pracownik ochrony zdrowia, asystent rodziny lub inny specjalista. Przedstawiciele grupy diagnostyczno-pomocowej spotykają się zarówno z osobami doznającymi przemocy, jak i stosującymi przemoc i we współpracy z rodziną pracują nad zaplanowaniem i realizacją stosownej pomocy oraz jej monitoringiem.

W gminie Szulborze Wielkie podejmowane są interwencje w środowisku w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”, poniższa tabela przedstawia działania Zespołu Interdyscyplinarnego podejmowane w ramach prowadzonej procedury Niebieskiej Karty w latach 2021 – 2023.

Tabela nr 8. Zakres działania „Niebieskiej Karty” w Gminie Szulborze Wielkie

„Niebieska Karta” uruchomiona przez:	Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskiej Karty”		
	2021	2022	2023
Ośrodek Pomocy Społecznej w Szulborzu Wielkim	0	0	0
Policja	12	1	3
Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0	0	0
Przedstawiciele oświaty	0	0	0
Przedstawiciele ochrony zdrowia	0	0	0
Wniosek do Sądu o wgląd w sytuację rodziny	1	1	1
Liczba zakończonych procedur „Niebieskich Kart”	12	2	3

Źródło: Opracowanie własne OPS Szulborze Wielkie

W roku 2023 odbyło się 6 posiedzeń, 4 posiedzenia w roku 2022, natomiast w roku 2021 odbyło się 21 posiedzeń. Był to przełomowy rok, ponieważ udało się zamknąć 12 „Niebieskich Kart”, w 2022 roku 2 i w 2023 roku 3 „Niebieskie Karty”. Należy podkreślić, że po zakończeniu procedury „Niebieskiej Karty” prowadzony jest monitoring rodziny.

Mając na uwadze rodzinę musimy spojrzeć na nią szerzej nie ograniczając się tylko do tzw. rodzin dysfunkcyjnych. W obecnej sytuacji demograficznej naszego kraju, mając na uwadze proces starzenia się społeczeństwa, należy podjąć wszelkie działania promujące rodzicielstwo. Jednym z takich działań naszego państwa jest ustanowienie rządowego programu dla rodzin wielodzietnych. W ramach tego programu funkcjonuje ogólnopolska Karta Dużej Rodziny, która przysługuje rodzinom z przynajmniej trójką dzieci, niezależnie od dochodu. Karta jest wydawana bezpłatnie, każdemu członkowi rodziny. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci do osiemnastego roku życia lub do ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 lat. Dzieci legitymujące się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności na czas jego trwania. Karta Dużej Rodziny oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień, świadczonych przez instytucje państwowe podległe ministerstwom oraz podmioty prywatne na podstawie pisemnej umowy z Ministerstwem Pracy. Na terenie Gminy Szulborze Wielkie realizatorem programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Szulborzu Wielkim.

Tabela nr 9. Karta Dużej Rodziny w Gminie Szulborze Wielkie

Karta Dużej Rodziny			
	2021	2022	2023
Liczba rodzin	8	9	16
Liczba osób w rodzinach	23	24	38

Źródło : opracowanie własne OPS w Szulborzu Wielkim

III. MECHANIZM IDENTYFIKOWANIA RODZIN Z TRUDNOŚCIAMI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYMI

Wykonując swoje zadania samorządy lokalne w pełni odpowiadają za tworzenie i funkcjonowanie lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną. W środowiskach rodzinnych często kumuluje się wiele różnorodnych dysfunkcji. Z uwagi na ten fakt koniecznym jest udzielenie im profesjonalnego, specjalistycznego wsparcia w celu przezwyciężenia trudnych sytuacji. Aby w pełni realizować zadania polegające na zapewnieniu rodzinom wsparcia, konieczne jest dotarcie do tych rodzin i wypracowanie diagnozy.

1. Diagnoza rodziny

Diagnoza to rozpoznanie jakiegoś stanu rzeczy, jego tendencji rozwojowych, na podstawie jego objawów w oparciu o znajomość ogólnych prawidłowości, ich wyjaśnienie i przewidywanie. W procesie diagnozy diagnosta poznaje genezę, przejawy i przyczyny niepokojącego stanu rzeczy, aby odpowiednio dobrać sposób postępowania przy modyfikacji nieprawidłowego stanu rzeczy. Wymaga to uwzględnienia wielu aspektów środowiska rodzinnego. Punktem wyjścia jest opis aktualnego stanu rodziny, stanowiący aspekt identyfikacyjny diagnozy. Celem diagnozy rodziny powinno być rozpoznanie tła dysfunkcjonalności jednostki przez analizę indywidualnych cech i warunków funkcjonowania rodziny.

2. Sposoby i mechanizmy identyfikowania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w Gminie Szulborze Wielkie

Identyfikowanie przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Szulborzu Wielkim rodzin z trudnościami poprzez:

1. Analizowanie bazy danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Szulborzu Wielkim, ze szczególnym uwzględnieniem problemu niezaradności i bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.
2. Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin, w których wychowywane są dzieci. Działanie we współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
3. Monitorowanie środowisk, w których istnieje podejrzenie przemocy domowej. Działanie we współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przemocy Domowej.
4. Weryfikacja każdej informacji uzyskanej ze środowiska (również anonimowej) o występujących problemach w rodzinie.
5. Sprawdzanie każdego zgłoszenia członka rodziny (również dziecka) o trudnościach w rodzinie.
6. Prowadzenie stałej współpracy z placówkami oświatowymi i pedagogiem (psychologiem) szkolnym oraz innymi podmiotami w celu sprawdzenia sytuacji rodzin, w których istnieje podejrzenie zagrożenia dobra dzieci.
7. Informowanie o możliwościach wsparcia dla rodzin przeżywających trudności na spotkaniach z mieszkańcami, sołtysami i radnymi na sesjach Rady Gminy Szulborze Wielkie.

8. Informowanie na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy oraz na stronie internetowej Gminy Szulborze Wielkie o możliwościach wsparcia dla rodzin z problemami.

IV. ANALIZA SWOT GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY

Analiza stanowi podstawę do określenia na jakich płaszczyznach życia rodziny należy podjąć działania, aby rodzina prawidłowo funkcjonowała i stanowiła pozytywne środowisko rozwoju młodego człowieka. Wobec tak skomplikowanych i zawiłych problemów wskazane jest zastosowanie pracy socjalnej prowadzonej w celu wprowadzenia i wzmocnienia zmiany.

Podjmując rozważania na temat roli rodziny w systemie profilaktyki, trzeba zdawać sobie sprawę z aktualnych zagrożeń, jak rozwój cywilizacji. Postawy wielu ludzi nacechowane są lękiem przed przyszłością, rozczarowaniem. Wiele małżeństw się rozpada. Rodzice są zapracowani, nie zwracają uwagi na potrzeby dziecka (głównie emocjonalne). Coraz bardziej widoczne są różnice pomiędzy bogatymi a biednymi. Najbardziej przez ten stan rzeczy cierpią dzieci, które pozostawione „same sobie” podejmują działania dewiacyjne, które prowadzą do niedostosowania społecznego.

Analiza SWOT to jedna z najpopularniejszych technik analitycznych, służących do porządkowania informacji. Skupia się ona głównie na odpowiedzi na pytania:

- Czy obecny stan zasobów gminy stanowi silną czy słabą stronę, tzn. czy jest czynnikiem ułatwiającym czy utrudniającym rozwój?
- Jakie szanse i zagrożenia dla gminy płyną z jej kontaktów z bliższym lub dalszym otoczeniem?

Analiza tych czynników pozwala na ocenę, jaki typ działań jest najbardziej użyteczny w osiągnięciu założonych celów. Jakościowa analiza sytuacji rodziny, dziecka i systemu opieki oraz prawdopodobnej przyszłej sytuacji pozwala na ukierunkowanie działań w ten sposób, by sprzyjały one osiągnięciu założonego celu.

Tabela nr 10. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
• Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, uchwalonego corocznie przez Radę Gminy Szulborze Wielkie. • Działalność profilaktyczna i edukacyjna Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. • Aktywnie działający Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej. • Profesjonalizm i aktywna współpraca instytucji wspierających rodzinę OPS, PCPR, Policja, Sąd, organizacje pozarządowe, służba zdrowia, oświata, kościół katolicki.	• Ubóstwo. • Bierna postawa osób i rodzin wobec problemów występujących w ich rodzinie, niechęć do nawiązywania współpracy z placówkami niosącymi pomoc w tym zakresie. • Utrudniony dostęp do poradnictwa specjalistycznego (terapeuta, psychiatra, mediator rodziny) – dojazd do miasta powiatowego przy jednoczesnym niechętnym korzystaniu. • Brak gotowości rodzin do zmiany stylu życia. • Brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach

• Dostęp do poradnictwa specjalistycznego m.in. prawnika. • Dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników służb pomocy społecznej, policji, pracowników oświaty • Doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny. • Wsparcie stypendialne dla dzieci i młodzieży. • Liczne oddziaływania profilaktyczne prowadzone we współpracy z placówkami oświaty.	dysfunkcyjnych, odrzucanie autorytetu szkoły/ nauczyciela. • Brak świadomości społecznej o potrzebach i możliwościach w zakresie opieki rodziny zastępczej. • Ograniczone środki finansowe na realizację założonych programów. • Wyuczona bezradność i roszczeniowość, uzależnienie od pomocy instytucjonalnej (głównie finansowej) i brak współpracy ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania problemów. • Brak mieszkań socjalnych. • Brak zaplecza zabezpieczającego egzekucje egzmisji sprawców przemocy w rodzinie. • Brak Poradni Rodzinnej. • Niekorzystne prognozy demograficzne.
Szanse	Zagrożenia
• Edukacja rodziców głównie w zakresie wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej. • Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę. • Możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych na realizację zadań. • Rosnące wsparcie finansowe dla rodzin o charakterze socjalnym. • Możliwość zatrudnienia asystenta rodziny OPS. • Systematyczne podnoszenie kwalifikacji przez pracowników OPS oraz pracowników służb wspierających rodzinę. • Edukacja rodziców, w szczególności poprzez treningi umiejętności rodzicielskich, radzenia sobie ze stresem, agresją, bezradnością, zarządzania budżetem domowym. • Wzmacnianie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę.	• Niestabilność prawa dotycząca polityki społecznej, niespójność, częste zmiany i trudności w interpretacji przepisów. • Zanik więzi i tradycji rodzinnych, „pęd życia”. • Wzrost kosztów utrzymania rodzin. • Rozpad związków (rozwoły separacje, wyjazdy za granicę). • Zatrudnienie niezgodne z kwalifikacjami, daleko poza miejscem zamieszkania, bądź wymagające pełnej dyspozycyjności. • Wzrost patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży, narastająca przemoc. • Zaniedbania obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców. • Uzależnienie rodzin od pomocy społecznej oraz zjawisko „dziedziczenia biedy”. • Uzależnienie członków rodziny od alkoholu, środków odurzających,

	Internetu. • Brak środków finansowych na zatrudnienie pełnoetatowego asystenta rodziny. • Niewystarczająca ilość środków finansowych na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. • Wzrost liczby zadań zlecanych samorządom gminnym bez zabezpieczenia środków finansowych. • Wzrost dostępności substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży.
--	---

Źródło: Opracowanie własne OPS w Szulborzu Wielkim

V. ADRESACI PROGRAMU

Odbiorcami działań ujętych w Programie są rodziny zamieszkałe na terenie Gminy Szulborze Wielkie wychowujące dzieci i przeżywające trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej, których same nie mogą pokonać, a także rodziny, których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej i wyrażają chęć współpracy na rzecz odzyskania opieki nad dzieckiem i jego powrotu do domu rodzinnego. Odbiorcami programu są również rodziny, w których wychowuje się dziecko, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

W szczególności Program jest skierowany do:

- rodzin bezradnych w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i niezaradnych życiowo;
- rodzin żyjących w niedostatku materialnym, w tym bezrobotnych;
- rodzin dotkniętych uzależnieniami i przemocą;
- rodzin z dziećmi zagrożonymi niedostatkiem społecznym.

Wszystkie dzieci wymagają ochrony ich praw i wolności oraz pomocy dla zapewnienia harmonijnego rozwoju i przyszłej samodzielności życiowej. Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo. Dysfunkcje rodziny, spowodowane w głównej mierze uzależnieniami, przyczyniają się do powstawania znacznych strat rozwojowych dzieci żyjących w tych rodzinach. Niewydolność rodziców zaburza zaspokajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, prowadzi między innymi do niepowodzeń szkolnych oraz izolacji społecznej dlatego tak ważny jest rozwój zintegrowanego systemu pomocy w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności, w szczególności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

VI. CELE PROGRAMU

1. CEL GŁÓWNY:

„Wspieranie rodzin przeżywających trudności, w szczególności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zapobieganie dysfunkcjonalności rodzin”.

2. CELE SZCZEGÓŁOWE:

- Zapewnienie wsparcia rodzinom biologicznym we właściwym pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wobec swoich dzieci.
- Zapewnienie wsparcia rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych jak i rodzinie, w której u dziecka zdiagnozowano ciężkie nieodwracalne upośledzenie lub nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.
- Umożliwienie powrotu dzieciom przebywającym w pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.
- Szkolenie i podnoszenie kwalifikacji zawodowych szeroko rozumianej kadry pomocy społecznej ukierunkowanej na pomoc dziecku i rodzinie.
- Zabezpieczanie podstawowych potrzeb bytowych rodzin z dziećmi.
- Diagnoza i monitoring skali potrzeb i problemów rodzin z dziećmi w celu poprawy jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców.

VII. REZULTATY PROGRAMU

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- polepszenie sytuacji dziecka i rodziny,
- wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa rodziny i dziecka,
- zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia, dla rodziny i dziecka,
- poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- przeciwdziałanie umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej,
- zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych,
- poprawa i wzrost jakości w zakresie funkcjonowania rodziny,
- wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych,
- umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej, poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji,
- rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wspierania rodziny.

VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Finansowanie trzyletniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Szulborze Wielkie na lata 2025-2027 odbywać się będzie w ramach środków finansowych poszczególnych podmiotów odpowiedzialnych za realizację zadań określonych w powołanych na wstępie ustawach oraz środki pozyskane na zadania związane z realizacją programu w formie dotacji celowych z budżetu państwa, dotacji na realizację rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

Zakłada się, że spodziewanymi rezultatami realizowanego Gminnego Programu Wspierania Rodziny w latach 2025-2027 będą:

- poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej względem swoich dzieci, a także przywrócenie im zdolności do prawidłowego wypełniania obowiązków rodzicielskich;
- ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego rodzin z różnymi dysfunkcjami, uzależnieniami;
- podniesienie świadomości społeczeństwa w zakresie dostępnych formach wsparcia rodzin przeżywających różnego rodzaju trudności lub nimi zagrożonych;
- rozwijanie współpracy instytucji, organizacji, stowarzyszeń oraz innych podmiotów działających na rzecz wspierania rodzin i dzieci oraz zapewnienia najlepszego efektu podjętych inicjatyw.

IX. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Program będzie koordynowany przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Szulborzu Wielkim. W ramach jego realizacji będą gromadzone informacje, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby i zrekonstruują działania, które mają dać informację zwrotną, pozwalającą na określenie i wprowadzenie dodatkowych zmian w programie. Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych.

Monitoring realizacji Programu będzie opierał się przede wszystkim na gromadzeniu i analizowaniu informacji w Ośrodku Pomocy Społecznej, jako koordynatora Programu i jednocześnie instytucję wiodącą przy jego realizacji. Dodatkowo pozyskiwane będą informacje od innych instytucji i podmiotów w zakresie wskazanym w Programie. Rezultatem monitoringu będzie sprawozdanie roczne przygotowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Szulborzu Wielkim w pierwszym kwartale następującego po sobie roku, składane Wójtowi Gminy Szulborze Wielkie.

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji i monitoringowi w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację. Rezultatem monitoringu będą sprawozdania roczne, o których mowa w art. 179 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

X. PODSUMOWANIE

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Szulborze Wielkie na lata 2025-2027 zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, w szczególności rodzin z dziećmi. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzania się ze swoimi problemami.

W celu osiągnięcia zamierzonych celów w realizację programu będą włączane instytucje, placówki i organizacje, które swoimi działaniami wspierają dzieci i rodziny. Wszystkie działania będą skoncentrowane na polepszeniu sytuacji dziecka i rodziny, zwiększeniu poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczeniu patologii społecznej, zminimalizowaniu negatywnych zachowań oraz stworzeniu skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka. Jednocześnie jako działanie niezbędne, będzie prowadzone systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Tylko wtedy można zwiększyć szanse rodziny na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności koniecznych do prawidłowego wypełniania swych ról społecznych.

XI. SPIS TABEL

Tabela 1: Podział zadań i kompetencji pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego.....	5
Tabela 2: Stan ludności Gminy Szulborze Wielkie w latach 2021-2023.....	6
Tabela 3: Najczęstsze przyczyny udzielenia pomocy przez OPS w Szulborzu Wielkim.....	7
Tabela 4: Rzeczywista liczba rodzin objętych pomocą w latach 2021-2023	8
Tabela 5: Rzeczywista liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych i opiekuńczych w latach 2021-2023	9
Tabela 6: Pomoc materialna o charakterze socjalnym dla uczniów z terenu Gminy Szulborze Wielkie.....	10
Tabela 7: Uczniowie Szkoły Podstawowej w Gminie Szulborze Wielkie	10
Tabela 8: Zakres działania „Niebieskiej Karty” w Gminie Szulborze Wielkie.....	12
Tabela 9: Karta Dużej Rodziny w Gminie Szulborze Wielkie	12
Tabela 10: Analiza SWOT	14

PRZEWODNICZĄCA
RADY GMINY

mgr Aneta Niemira